

Calcuttai Boldog Teréz, szűz

Teréz anya 1910. augusztus 27-én született, Agnes Gonxha Bojaxhiu néven, albán szülőktől, Üszküb városában (ma Skopje, a Macedón Köztársaság fővárosa). Macedónia akkoriban az Oszmán Birodalom fennhatósága alá tartozott. Agnes édesapja, Kolle Bojaxhiu albán nacionalista volt, építési vállalkozó, édesanyja, Drana, otthon nevelte a gyerekeket. Agnesnek két testvére volt, Aga és Lázár. A család az oszmán környezetben is ragaszkodott katolikus hitéhez. Agnes 9 éves volt, amikor édesapja meghalt. Fivére, Lázár bizonyos volt abban, hogy édesapjuk politikai bűntény áldozata lett. A magára maradt özvegy ezután kézimunka-üzlettel tartotta fenn magát és három gyermekét. Teréz anya később úgy emlékszik vissza ezekre az évekre, hogy a mély katolikus hitből származó szeretet segítette enyhíteni a fájdalmukat, az apa halála még jobban összeforrasztotta az amúgy is összetartó családot.

Édesanyja jelentős szerepet töltött be a Szent Szív egyházközség életében, a jótékony cselekedetek asszonyának nevezték, mivel a nálánál szegényebbek megsegítését mindig kötelességének tartotta. Ha egy szegény ember kopogtatott be házuk ajtaján, alamizsnát adott neki, s felhívta gyermekei figyelmét: még ha nem is vér szerinti rokonuk, akkor is a fivérük, mert szegény.

A három gyermek szilárd vallási nevelésben részesült, amelyet egyrészt otthon az édesanya, másrészt a Szent Szív parókiájának katekizmus óráin oktattak. Agnes állami iskolába járt és

tagja lett a Mária-kongregációnak. Ebben az időben a jugoszláv jezsuiták működést vállaltak a kalkuttai főegyházmegyében. Az első csoport 1925. december 30-án érkezett Kalkuttába. Egyiküket Kuersongba küldték. Onnan lelkes leveleket írt a bengáliai missziós lehetőségekről. A kongregistáknak rendszeresen felolvasták ezeket a leveleket. A fiatal Agnes egyike volt azoknak, akik önként jelentkeztek a bengáliai misszióba. Érintkezésbe hozták az írországi Loreto nővérekkel, mivel ők a kalkuttai főegyházmegyében működtek.

Agnes 1928-ban, áldozócsütörtökön határozta el, hogy szerzetesként Istennek szenteli életét. Iskolatársnőjével és barátnőjével, Betikával együtt felvételét kérte az angolkisasszonyok írországi anyaházába, amely a Loretói Miasszonyunk nevét viselte. Innen hamarosan Indiába küldték, hogy megkezdje noviciátusát Darjeelingben. Itt tett szerzetesi fogadalmat, 1931. május 25-én. A Teréz nevet az 1925-ben szentté avatott kis Thérése Martin de Lisieux iránt érzett tiszteletből választotta. Döntését így indokolta meg: „Ha keresztényi életet él az ember, akkor az biztosítja hitének növekedését. Sok szent járt előttünk, hogy vezessen minket.

De én azokat szeretem, akik egyszerűek, mint Szent Thérése de Lisieux, Jézus kis virága. Őt választottam névadómnak, mert hétköznapi dolgokat tett nem hétköznapi szeretettel.”

Teréz anya 1929-1948. között földrajzot tanított a kalkuttai Szent Mária Iskolában, néhány évig az intézmény igazgatónője volt. 1946. szeptember 10-én Teréz anya vonattal indult Darjeelingbe, lelkigyakorlatra. Zsúfoltság volt, mint máskor, különösen a harmadosztályú kocsikban, ahol a legszegényebbek utaztak. A kasztrendszer teljes, tragikus valójában mutatkozott meg előtte, és e szegények tülekedő, nyomorúságos tömegét látva hirtelen kezdte úgy érezni, hogy nincs joga ahhoz a kényelemhez és békességhez, amit megkap a kolostorban és érez a kedves és jómódú lányok tanítása, nevelése közben. Tisztán észlelte Jézus hívását, hogy hagyja el a zárdát, és éljen a legszegényebbek között. Ez volt Teréz anya életében a „sugallat napja.”

Ezt követően engedélyt kért előljáróitól, hogy egyedül élhessen a zárdán kívül, és a kalkuttai nyomornegyedben dolgozhasson. Kérését Róma elé terjesztették, és XII. Pius pápa egyévi időtartamra jóváhagyta azt: szerzetesi életet élhetett, klauzúrán kívül, a kalkuttai érsek felügyelete alatt. 1948. augusztusában Teréz anya levette a Loreto nővérek ruháját és fehér száriba öltözött, kék szegéllyel, a vállán kereszttel. Patnába ment, az amerikai missziós orvosnővérekhez, hogy beható kiképzést kapjon, mint ápolónő. Karácsonyra visszatért Kalkuttába és a szegények Kis Nővéreivel lakott. Még ugyanebben az évben engedélyt kapott első nyomornegyedi iskolájának megnyitására.

1950. októberében jóváhagyták az új szerzetestársulatot, a Szeretet Misszionáriusait, amely Kalkuttában alakult meg, és innen terjedt el egész Indiában, majd világszerte. A Szeretet Misszionáriusai 1965. februárjában pápai jogú társasággá lett. Hitvallásuk szerint:

„Mindenekelőtt szerzetesnővérek vagyunk, és nem szociális segítők, tanárok, ápolónők vagy orvosok. A különbség köztünk, és a szociális gondozók között az, hogy ők valamit cselekszenek, mi pedig Valakinek. Jézust szolgáljuk a szegényekben. Minden, amit csinálunk, Jézusért van. Életünknek ez az értelme. A nap 24 órájában Jézust szolgáljuk.” A Szeretet Misszionáriusai egész szívükből, szabad elhatározással a szegényeket szolgálják, és munkájukért semmi pénzt nem fogadhatnak el.

Teréz anya tevékenységét az egész világon elismerték, a rengeteg kitüntetés mellett 1979-ben megkapta a Nobel-békedíjat. Kérésére nem tartották meg az ilyenkor szokásos bankettet, az

erre szánt összeget az éhezők kapták. Teréz anya ugyanis elveihez híven visszautasította, hogy a ceremóniát záró bankett finomabbnál finomabb ételeiből fogyasszon: „Nem tudnék venni belőle, és nyugodt lelkiismerettel megenni, amikor testvéreim közül annyian halnak éhen. Nekem egy darabka kenyér és egy pohár víz elegendő.”

Teréz anyának a szegények sorsáról, illetve a gazdagok felelősségéről vallott nézetei II. János Pál pápa gondolkodásának irányvonalában helyezkednek el, ezért is szövődtek kivételes baráti szálak a szerzetesnővér és a szentatya között. II. János Pál 1979. decemberében lelkesülten tiszteletét fejezte ki Teréz anya iránt, akinek munkáját csodálattal követte nyomon. 1986. február 3-án, Kalkuttában a pápa meglátogatta a Szeretet Misszionáriusainak házát. Teréz anya élete legszebb napjának nevezte ezt a látogatást. A szentatya pedig így fogalmazott: „A Nirmal Hriday a remény otthona. Olyan ház, amely a bátorságon és a hiten alapszik, olyan ház, ahol a szeretet uralkodik. A Nirmal Hriday-ban az emberi szenvedés misztériuma találkozik a hit és a szeretet titkával. És ebben a találkozásban az emberi lét legmélyebb kérdései érthetővé válnak.”

Teréz anya 1997. szeptember 5-én halt meg. Azt, hogy áldozatos tevékenységét mennyire elismerték a más valláson lévők is, jelzi, hogy az indiai kormány állami temetésben részesítette. A Szeretet Misszionáriusainak rendjéhez ma már négyezer apáca és négyszáz szerzetes tartozik, gyógyító-gondozó tevékenységüket hárommillió önkéntes segíti. Öt földrész csaknem százötven országában – köztük Magyarországon – vannak jelen, gondoskodnak a szegényekről, ápolják a betegeket, a legsúlyosabbakat, így a leprásokat is. Az alapítás óta eltelt ötven esztendő alatt Teréz anya és rendje kiterjesztette tevékenységét a világ minden országára és az „élet minden sebesültjére.”

Teréz anya munkásságának lényegét talán Monseigneur Jean Michel di Falco fogalmazta meg a Teréz anya, a hit csodái című könyvében: „Teréz anya egyedülvalóságát az adja, hogy a humanitárius munkát nem a humanitárius munkáért végezte, mint ahogy a jótékonytságot sem a jótékonyágért. Nem kizárólag a fizikai szenvedés, a lepra, az AIDS, az éhség stb. ellen küzdött, hanem minden erejével harcolt a lelki lepra ellen, amelyben az emberiség jó része szenved. Célja nem egyszerűen a gyógyítás volt, hanem és főként az üdvösség és a megváltás, és ennek a legértékesebb dolognak a mércéjével mérve kell őt megítélni és megérteni. Hiszen nem elegendő csodálni Teréz anya emberi kvalitásait. Annyi és annyi mindenféle megtisztelő díjat és kitüntetést kapott, hogy személyes megbecsülésünk vagy egyéni jóváhagyásunk keveset jelent. Jóval inkább, mint a művei iránti támogatást, Teréz anya az ügyével való azonosulást igényli, vagyis annak az elfogadását, hogy Isten mindegyikünkben munkálkodik, és vezet minket, hogy beteljesítsük az Ő igazságát.”